РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

6 октомври 2009 година*

По дело C-40/08

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao (Испания) с акт от 29 януари 2008 г., постъпил в Съда на 5 февруари 2008 г., в рамките на производство по дело

Asturcom Telecomunicaciones SL

срещу

Cristina Rodríguez Nogueira,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н P. Jann, председател на състав, г-н M. Ilešič, г-н A. Tizzano (докладчик), г-н E. Levits и г-н J.-J. Kasel, съдии,

* Език на производството: испански.

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-н R. Grass,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за Asturcom Telecomunicaciones SL, от адв. P. Calderón Plaza и адв. P. García Ibaceta, abogados,

— за испанското правителство, от г-н J. López-Medel Bascones, в качеството на представител,

— за унгарското правителство, от г-жа K. Veres и г-жа R. Somssich, както и от г-н M. Fehér, в качеството на представители,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н W. Wils и г-н R. Vidal Puig, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 май 2009 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273).

2 Запитването е отправено във връзка с молба за принудително изпълнение на окончателно арбитражно решение, постановено по спор между Asturcom Telecomunicaciones SL (наричано по-нататък „Asturcom“) и г-жа Rodríguez Nogueira относно заплащане на дължими суми в изпълнение на сключения между страните абонаментен договор за мобилни телефонни услуги.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Член 6, параграф 1 от Директива 93/13 предвижда:

„Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи

за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи.“

4 Съгласно член 7, параграф 1 от посочената директива:

„Държавите членки осигуряват, че в интерес на потребителите и конкурентите, съществуват подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици.“

5 В приложението към същата директива се съдържа неизчерпателен списък с клаузи, които могат да бъдат обявени за неравноправни. Сред тях, в точка 1, буква р) от това приложение се посочват клаузите, които имат за предмет или резултат „изключване или накърняване правото на потребителя да предяви иск или да използва други правни средства по-специално като изисква от потребителя да отнесе спора изключително на арбитраж, който не е съобразен с правните разпоредби, като неоснователно ограничи възможността му за предоставяне на наличните доказателства или да му наложи тежестта на доказване, която, според приложимото право, лежи върху друга страна по договора.“

Национално законодателство

6 В испанската правна система защитата на потребителите срещу неравноправни клаузи се осигурява на първо място с Общ закон № 26/1984 за защита на потребителите и ползвателите (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) от 19 юли 1984 г. (BOE № 176, 24 юли 1984 г., наричан по-нататък „Закон № 26/1984“).

7 Закон № 26/1984 е изменен със Закон № 7/1998 за общите условия на договорите (Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación) от 13 април 1998 г. (BOE № 89, 14 април 1998 г., наричан по-нататък „Закон № 7/1998“), с който Директива 93/13 се транспонира във вътрешното право.

8 По-конкретно със Закон № 7/1998 в Закон № 26/1984 се добавя член 10bis, в параграф 1 от който се предвижда, че „[н]еравноправни са всички клаузи, които не са уговорени индивидуално и които в нарушение на изискването за добросъвестност водят до значително неравновесие във вреда на потребителя между произтичащите от този договор права и задължения. Във всеки случай за неравноправни се приемат клаузите, посочени в първата допълнителна разпоредба от настоящия закон. […]“

9 Член 8 от Закон № 7/1998 предвижда:

„1. Недействителни по право са общите условия, които във вреда на лицето, което ги приема, противоречат на разпоредбите на закона или на други императивни или забраняващи норми, освен ако те не предвиждат друга санкция за нарушението им.

2. Недействителни по-конкретно са неравноправните общи условия в потребителските договори, както във всеки случай тези клаузи са определени в член 10bis и първата допълнителна разпоредба от Общ закон № 26/1984 […].“

10 Към момента на настъпване на фактите по главното производство арбитражното производство се урежда в Закон № 60/2003 за арбитража (Ley 60/2003 de Arbitraje) от 23 декември 2003 г. (BOE № 309, 26 декември 2003 г., наричан по-нататък „Закон № 60/2003“).

11 Член 8, параграфи 4 и 5 от Закон № 60/2003 предвижда:

„4. Първоинстанционният съд по мястото на постановяване на арбитражното решение е компетентен да се произнася по принудителното му изпълнение съгласно член 545, параграф 2 от Гражданскопроцесуалния закон […].

5. Искът за отмяна на арбитражното решение се предявява пред Audiencia Provincial по мястото на постановяване на последното.“

12 Член 22, параграфи 1 и 2 от посочения закон предвижда:

„1. Арбитрите имат правомощие да се произнасят по собствената си компетентност, включително по възраженията във връзка със съществуването или действителността на арбитражното споразумение или по всяко възражение, чието уважаване препятства разглеждането на спора по същество. В това отношение арбитражно споразумение, включено в договор, се разглежда като независимо от другите негови уговорки. Решението на арбитрите, с което се установява недействителността на договора, не води по право до недействителност на арбитражното споразумение.

2. Посочените в предходния параграф възражения трябва да бъдат повдигнати най-късно с отговора на исковата молба, като обстоятелството, че страна е назначила или участвала в назначаването на арбитрите не я лишава от правото да повдига посочените възражения. Възражението, че спорният въпрос е извън компетентността на арбитрите, трябва да бъде повдигнато веднага след поставяне в арбитражното производство на въпроса, за който се твърди, че е извън компетентността им.

Арбитрите могат да уважат направено по-късно възражение само ако има уважителна причина за закъснението.“

13 Член 40 от същия закон гласи следното:

„Срещу окончателно арбитражно решение може да се предявява иск за отмяна съгласно разпоредбите на настоящия дял.“

14 Член 41, параграф 1 от Закон № 60/2003 предвижда:

„1. Арбитражното решение може да бъде отменено само ако страната, която иска отмяната, твърди и доказва, че:

[…]

f) арбитражното решение противоречи на обществения ред.

[…]“

15 Съгласно член 41, параграф 4 от посочения закон искът за отмяна трябва да се предяви в срок от два месеца от деня, в който е връчено арбитражното решение.

16 Член 43 от Закон № 60/2003 предвижда:

„Окончателното арбитражно решение се ползва със сила на пресъдено нещо и подлежи само на преразглеждане съгласно разпоредбите на Гражданскопроцесуалния закон, приложими за окончателните съдебни актове."

17 В член 44 от същия закон се уточнява:

„Принудителното изпълнение на арбитражните решения се урежда от разпоредбите на Гражданскопроцесуалния закон и настоящия дял."

18 Член 517, параграф 2, точка 2 от Гражданскопроцесуалния закон № 1/2000 (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil) от 7 януари 2000 г. (BOE № 7, 8 януари 2000 г., наричан по-нататък „Закон № 1/2000") предвижда, че арбитражните решения подлежат на принудително изпълнение.

19 Член 559, параграф 1 от Закон № 1/2000 гласи следното:

„Длъжникът по изпълнението може също да се противопостави на изпълнението, като се позове на следните процесуални нарушения:

1. липса на посочените в молбата качество или представителство на длъжника по изпълнението;

2. липса на процесуална правосубектност или представителство на взискателя или недоказване на посочените в молбата качество или представителство;

3. нищожност на разпореждането за изпълнение, тъй като в него не е посочено арбитражното решение за осъждане на длъжника, представеният документ не отговаря на условията, за да се ползва с изпълнителна сила, или поради нарушение на разпоредбите на член 520 от настоящия закон, допуснато при постановяване на разпореждането за изпълнение;

4. неспазване на изискването за форма, ако изпълнителното основание е арбитражно решение, което не е заверено от нотариус.“

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

20 На 24 май 2004 г. Asturcom и г-жа Rodríguez Nogueira сключват абонаментен договор за мобилни телефонни услуги. Този договор включва арбитражна клауза, по силата на която всеки спор във връзка с изпълнението на договора се отнася до арбитражния съд към Asociación Europea de Arbitraje de Derecho y Equidad (Европейско сдружение за арбитражно разрешаване на спорове въз основа на приложимия закон или по справедливост, наричано по-нататък „AEADE“). Седалището на тази арбитражна институция, което не е посочено в договора, е Билбао.

21 След като г-жа Rodríguez Nogueira не заплаща сумите по някои фактури и прекратява договора преди изтичане на уговорения минимален срок на абонамента, Asturcom започва арбитражно производство срещу нея пред AEADE.

22 С постановеното на 14 април 2005 г. арбитражно решение г-жа Rodríguez Nogueira е осъдена да заплати сума в размер на 669,60 EUR.

23 След като г-жа Rodríguez Nogueira не предявява иск за отмяната на това арбитражно решение, то става окончателно.

24 На 29 октомври 2007 г. Asturcom подава пред Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao молба за принудителното изпълнение на посоченото арбитражно решение.

25 В акта за преюдициално запитване тази юрисдикция установява, че съдържащата се в абонаментния договор арбитражна клауза е неравноправна, по-конкретно с оглед на съображението, че на първо място, размерът на разходите на потребителя за пътя до седалището на арбитражната институция надхвърля този на спорната в главното производство сума. На следващо място, според същата юрисдикция това седалище се намира на значително разстояние от местожител-

ството на потребителя и не е указано в договора. На последно място, самата институция изготвя договорите, използвани впоследствие от далекосъобщителните предприятия.

26 При все това запитващата юрисдикция отбелязва също, от една страна, че Закон № 60/2003 не разрешава на арбитрите служебно да разглеждат недействителността на неравноправните арбитражни клаузи, и от друга страна, че Закон № 1/200 не съдържа разпоредба относно преценката на неравноправния характер на арбитражните клаузи от съда, компетентен да се произнася по молбата за принудително изпълнение на окончателно арбитражно решение.

27 При тези обстоятелства, като има съмнения относно съвместимостта на националното законодателство с общностното право, по-конкретно що се отнася до вътрешните процесуалноправни норми, Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Bilbao решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Осигуряваната от Директива 93/13 защита на потребителите предполага ли, че юрисдикцията, сезирана с молба за принудително изпълнение на постановено без явяване на потребителя окончателно арбитражно решение, преценява служебно недействителността на арбитражното споразумение и следователно отменя решението по съображението, че посоченото арбитражно споразумение съдържа неравноправна клауза във вреда на потребителя?“

По преюдициалния въпрос

28 С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали Директива 93/13 трябва да се тълкува в смисъл, че национална юрисдикция, сезирана с молба за принудително изпълнение на ползващо се със сила на пресъдено нещо арбитражно решение, постановено без явяване на потребителя,

е длъжна служебно да разгледа неравноправния характер на арбитражната клауза, съдържаща се в сключен между потребител и продавач или доставчик договор, както и да отмени посоченото решение.

29 За да се отговори на поставения въпрос, следва в самото начало да се припомни, че въведената с Директива 93/13 система на защита се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо продавача или доставчика от гледна точка както на преговорните си възможности, така и на степента си на информираност, като това положение води до приемането от негова страна на установените предварително от продавача или доставчика условия, без той да може да повлияе на съдържанието им (Решение от 27 юни 2000 г. по дело Océano Grupo Editorial и Salvat Editores, C-240/98—C-244/98, Recueil, стр. I-4941, точка 25, както и Решение по дело от 26 октомври 2006 г. по дело Mostaza Claro, C-168/05, Recueil, стр. I-10421, точка 25).

30 С оглед на това положение на по-слаба страна член 6, параграф 1 от посочената директива предвижда, че неравноправните клаузи не са обвързващи за потребителя. Както е видно от съдебната практика, става въпрос за императивна разпоредба, с която се цели замяната на формалното равновесие, което договорът установява между правата и задълженията на съдоговорителите, с действително равновесие, което може да възстанови равенството между тях (Решение по дело Mostaza Claro, посочено по-горе, точка 36 и Решение от 4 юни 2009 г. по дело Pannon GSM, C-243/08, Сборник, стр. I-4713, точка 25).

31 За да се осигури защитата, която се цели с Директива 93/13, Съдът многократно е подчертал, че неравноправното положение на потребителя спрямо продавача или доставчика може да се компенсира само с положителна и външна по отношение на самите страни по договора намеса (Решение по дело Océano Grupo Editorial и Salvat Editores, посочено по-горе, точка 27, както и Решение по дело Mostaza Claro, посочено по-горе, точка 26).

32 Така с оглед на тези принципи Съдът е постановил, че националният съд е длъжен служебно да прецени неравноправния характер на договорна клауза (Решение по дело Mostaza Claro, посочено по-горе, точка 38).

33 Все пак настоящото дело се различава от това, по което е постановено Решение по дело Mostaza Claro, посочено по-горе, тъй като г-жа Rodríguez Nogueira е била напълно пасивна по време на различните производства във връзка със спора между нея и Asturcom, и по-специално не е предявила иск за отмяна на постановеното от AEADE арбитражно решение, за да оспори неравноправния характер на арбитражната клауза, така че това решение вече се ползва със сила на пресъдено нещо.

34 При тези условия следва да се определи дали поради изискването за замяна на формалното равновесие, което договорът установява между правата и задълженията на съдоговорителите, с действително равновесие, което може да възстанови равенството между тях, съдът по изпълнението е длъжен да осигури безусловна защита на потребителя, въпреки че последният не е предприел действия, за да търси защита на правата си по съдебен ред, и независимо от националните процесуалноправни норми, с които се въвежда принципът за сила на пресъдено нещо.

35 В това отношение е важно в самото начало да се припомни значението на принципа за силата на пресъдено нещо както в общностния правов ред, така и в националните правни системи.

36 Всъщност Съдът вече е имал възможност да уточни, че за да се гарантира стабилността на правото и на правоотношенията, както и доброто правораздаване, е необходимо съдебните решения, които са станали окончателни след изчерпване на наличните способи за защита или след изтичане на предвидените за тази защита срокове, да не могат повече да бъдат оспорвани (Решение от 30 септември 2003 г. по дело Köbler, C-224/01, Recueil, стр. I-10239, точка 38, Решение от 16 март 2006 г. по дело Kapferer, C-234/04, Recueil, стр. I-2585, точка 20 и Решение от 3 септември 2009 г. по дело Fallimento Olimpiclub, C-2/08, Сборник, стр. I-7501, точка 22).

37 Следователно съгласно практиката на Съда общностното право не налага на националната юрисдикция да не прилага вътрешните процесуалноправни норми, които придават на дадено решение сила на пресъдено нещо, дори ако това би позволило да се отстрани допуснато с въпросното решение нарушение на разпоредба от общностното право, независимо от естеството на това нарушение

(вж. по-специално Решение от 1 юни 1999 г. по дело Eco Swiss, C-126/97, Recueil, стр. I-3055, точки 47 и 48, Решение по дело Kapferer, посочено по-горе, точка 21, както и Решение по дело Fallimento Olimpiclub, посочено по-горе, точка 23).

38 При липсата на общностна правна уредба в тази област редът и условията за прилагане на принципа за силата на пресъдено нещо се определят във вътрешния правов ред на държавите членки по силата на принципа за процесуалната автономия на последните. Редът и условията обаче не трябва да са по-неблагоприятни от тези, които уреждат подобни вътрешни положения (принцип на равностойност), нито да са определени така, че да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от общностния правов ред (принцип на ефективност) (вж. по-специално Решение по дело Kapferer, посочено по-горе, точка 22, както и Решение по дело Fallimento Olimpiclub, посочено по-горе, точка 24).

39 Що се отнася на първо място до принципа на ефективност, следва да се припомни, че Съдът вече е приел, че всеки случай, в който се поставя въпросът дали национална процесуална разпоредба прави невъзможно или прекомерно трудно прилагането на общностното право, трябва да се анализира, като се държи сметка за мястото на тази разпоредба в цялото производство, за неговото развитие и за неговите особености пред различните национални инстанции. От тази гледна точка следва да се вземат под внимание, ако е необходимо, принципите, които стоят в основата на националната съдебна система, като принципа за гарантиране на правото на защита, принципа на правна сигурност и ефективното развитие на производството (Решение от 14 декември 1995 г. по дело Peterbroeck, C-312/93, Recueil, стр. I-4599, точка 14 и Решение по дело Fallimento Olimpiclub, посочено по-горе, точка 27).

40 В конкретния случай разглежданото в главното производство арбитражно решение е станало окончателно, тъй като съответният потребител не е предявил иск за отмяна на това решение в предвидения за тази цел срок.

41 В това отношение е важно да се отбележи, че съгласно постоянната съдебна практика определянето на разумни преклузивни срокове в интерес на правната сигурност е съвместимо с общностното право (вж. в този смисъл Решение от 16 декември 1976 г. по дело Rewe-Zentralfinanz и Rewe-Zentral, 33/76, Recueil, стр. 1989, точка 5, Решение от 10 юли 1997 г. по дело Palmisani, C-261/95, Recueil, стр. I-4025, точка 28, както и Решение от 12 февруари 2008 г. по дело Kempter, C-2/06, Сборник, стр. I-411, точка 58). Всъщност такива срокове не могат да

направят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от общностния правен ред (вж. в този смисъл Решение от 24 септември 2002 г. по дело Grundig Italiana, C-255/00, Recueil, стр. I-8003, точка 34).

42 При това положение следва да се провери дали е разумен срокът от два месеца като предвидения в член 41, параграф 4 от Закон № 60/2003, след изтичането на който и при липса на иск за отмяна арбитражното решение става окончателно и следователно започва да се ползва със сила на пресъдено нещо.

43 В конкретния случай, от една страна, следва да се заключи, че както Съдът вече е постановил, срок за оспорване от 60 дни сам по себе си не може да бъде предмет на критика (вж. в този смисъл Решение по дело Peterbroeck, посочено по-горе, точка 16).

44 Всъщност подобен преклузивен срок е разумен, доколкото позволява както да се прецени дали са налице основания за оспорване на арбитражно решение, така и евентуално да се изготви искът за отмяна на последното. В това отношение е важно да се отбележи, че в настоящото дело въобще не се поддържа, че националните процесуалноправни норми, уреждащи предявяването на иск за отмяна на арбитражно решение, и по-конкретно предвиденият за тази цел двумесечен срок, са неразумни.

45 От друга страна, е важно да се уточни, че съгласно член 41, параграф 4 от Закон № 60/2003 срокът започва да тече от момента на връчване на арбитражното решение. Така в делото по главното производство потребителят не би могъл да се намира в положение, в което преклузивният срок започва да тече, дори е изтекъл, без той да узнае произтичащите за него последици от неравноправната арбитражна клауза.

46 При тези условия подобен срок за оспорване явно е в съответствие с принципа на ефективност, тъй като сам по себе си не може да направи практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, които потребителите черпят от Директива 93/13 (вж. в този смисъл Решение от 27 февруари 2003 г. по дело Santex, C-327/00, Recueil, стр. I-1877, точка 55).

47 Във всеки случай при обстоятелства като разглежданите в главното производство съблюдаването на принципа на ефективност не може да доведе до задължение за национална юрисдикция не само да компенсира процесуален пропуск от страна на неупражнилия правата си потребител, както в Решение по дело Mostaza Claro, посочено по-горе, но и със свои действия изцяло да замести пълната процесуална пасивност на съответния потребител, който като длъжника по изпълнението в главното производство не участва в арбитражното производство, нито предявява иск за отмяна срещу арбитражното решение, което става окончателно.

48 С оглед на изложените по-горе съображения следва да се заключи, че процесуалноправните норми, установени в испанската система за защита на потребителите срещу неравноправни договорни клаузи, не правят невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, които Директива 93/13 предоставя на потребителите.

49 На второ място, що се отнася до принципа на равностойност, той изисква условията, предвидени в националното право във връзка със служебното прилагане на норма от общностното право, да не бъдат по-неблагоприятни от условията относно служебното прилагане на вътрешноправна норма от същия ранг (в този смисъл вж. по-специално Решение от 14 декември 1995 г. по дело Van Schijndel и Van Veen, C-430/93 и C-431/93, Recueil, стр. I-4705, точки 13 и 17, както и цитираната съдебна практика).

50 За да се провери дали посоченият принцип е спазен по делото, с което е сезирана националната юрисдикция, именно последната — която единствена е пряко запозната с процесуалните правила за оспорване във вътрешното право — следва да разгледа както предмета, така и основните елементи на националните производства, за които се твърди, че са сходни (вж. по-специално Решение от 16 май 2000 г. по дело Preston и др., C-78/98, Recueil, стр. I-3201, точки 49 и 56). Въпреки това с оглед на преценката, която посочената юрисдикция следва да

извърши, Съдът може да ѝ предостави някои насоки относно тълкуването на общностното право (вж. Решение по дело Preston и др., посочено по-горе, точка 50).

51 Както обаче се припомня в точка 30 от настоящото решение, следва да се уточни, че член 6, параграф 1 от Директива 93/13 е императивна разпоредба. Освен това е важно да се отбележи, че съгласно практиката на Съда в съответствие с член 3, параграф 1, буква у) ЕО тази директива в своята цялост представлява необходима мярка за осъществяване на поверените на Европейската общност задачи, и по-конкретно за повишаване на жизнения стандарт и на качеството на живот на цялата нейна територия (Решение по дело Mostaza Claro, посочено по-горе, точка 37).

52 Така предвид естеството и значението на обществения интерес, на който се основава гарантираната от Директива 93/13 защита на потребителите, следва да се заключи, че член 6 от нея трябва да се приеме за разпоредба, равностойна на националните норми, които имат ранг на норми от публичен ред във вътрешния правопорядък.

53 От посоченото следва, че доколкото националният съд, сезиран с молба за принудително изпълнение на окончателно арбитражно решение, трябва съгласно вътрешните процесуалноправни норми да прецени служебно противоречието между арбитражна клауза и националните норми от публичен ред, той е длъжен също служебно да прецени неравноправния характер на тази клауза с оглед на член 6 от посочената директива, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства (вж. в този смисъл Решение по дело Pannon GSM, посочено по-горе, точка 32).

54 Подобно задължение съществува за националния съд и когато в рамките на вътрешната правораздавателна система той разполага само с възможност да прецени служебно противоречието между подобна клауза и националните норми от публичен ред (вж. в този смисъл Решение по дело Van Schijndel и Van Veen, посочено по-горе, точки 13, 14 и 22, както и Решение по дело Kempter, посочено по-горе, точка 45).

55 Що се отнася до делото по главното производство обаче, според испанското правителство съдът по изпълнението на окончателно арбитражно решение е компетентен да преценява служебно недействителността на арбитражна клауза, съдържаща се в сключен между потребител и продавач или доставчик договор, тъй като тази клауза е в противоречие с националните норми от публичен ред. Впрочем наличието на такова правомощие било установено в редица постановени неотдавна съдебни решения на Audiencia Provincial de Madrid, както и на Audiencia Nacional.

56 При това положение запитващата юрисдикция следва да провери дали такъв е случаят в спора, с който е сезирана.

57 На последно място, що се отнася до извода на съда по изпълнението за наличието на неравноправна арбитражна клауза в договор, сключен между потребител и продавач или доставчик, следва да се припомни, че член 6, параграф 1 от Директива 93/13 изисква от държавите членки да предвиждат, че неравноправните клаузи не са обвързващи за потребителите „при условията на тяхното национално право“.

58 Ето защо, както посочва и унгарското правителство в писменото си становище, запитващата юрисдикция следва да изведе всички свързани с наличието на неравноправна арбитражна клауза последици за арбитражното решение съгласно националното право, доколкото тази клауза не е обвързваща за потребителя.

59 С оглед на посоченото по-горе на поставения въпрос следва да се отговори, че Директива 93/13 трябва да се тълкува в смисъл, че национална юрисдикция, сезирана с молба за принудително изпълнение на ползващо се със сила на пресъдено нещо арбитражно решение, постановено без явяване на потребителя, е длъжна, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства, да прецени служебно неравноправния характер на арбитражна клауза, съдържаща се в сключен между потребител и продавач или доставчик договор, доколкото съгласно националните процесуалноправни норми тя може да извърши такава преценка в рамките на сходни национални производства. Ако

случаят е такъв, юрисдикцията следва да изведе всички произтичащи от тази преценка последици съгласно националното право, за да гарантира, че посочената клауза не е обвързваща за потребителя.

По съдебните разноски

60 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори трябва да се тълкува в смисъл, че национална юрисдикция, сезирана с молба за принудително изпълнение на ползващо се със сила на пресъдено нещо арбитражно решение, постановено без явяване на потребителя, е длъжна, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства, да прецени служебно неравноправния характер на арбитражна клауза, съдържаща се в сключен между потребител и продавач или доставчик договор, доколкото съгласно националните процесуалноправни норми тя може да извърши такава преценка в рамките на сходни национални производства. Ако случаят е такъв, юрисдикцията следва да изведе всички произтичащи от тази преценка последици съгласно националното право, за да гарантира, че посочената клауза не е обвързваща за потребителя.

Подписи